

Per Henning Uppstad, 31.08.2026

Forslag til tiltak: Lærerutdanning for utvikling av leseinteresse

Utvikle en lærerutdanningsmodul eller et etter- og videreutdanningstilbud som gir lærere kunnskap og verktøy til å utvikle elevenes leseinteresse i samspill med leseferdighet.

Leseaksjonen er også en interessekrise. Internasjonale undersøkelser viser både svakere leseutvikling og fallende interesse for lesing. Samtidig møter dagens elever tekst i en annen oppmerksomhets- og medievirkelighet enn elever gjorde for bare 10–15 år siden. Nye analyser av PIRLS-data viser at interessen som utløses av den konkrete teksten, har fått en klart sterkere sammenheng med leseforståelse fra 2011 til 2021. Sammenhengen økte med om lag 65 prosent, og gjelder også elever som i utgangspunktet rapporterer lav generell interesse for lesing (Mlynski et al., 2026). Dette peker mot behovet for en mer utviklingsorientert forståelse av lesing. Interesse er ikke bare noe elever har eller ikke har; den kan utløses, opprettholdes og gradvis utvikles. Forskning beskriver denne utviklingen fra situasjonsutløst interesse til stadig mer selvstendig og varig interesse, og viser samtidig hvordan læreres valg av tekster, oppgaver og arbeidsmåter kan støtte utviklingen (Walgermo et al., 2026). Meta-analysen til van der Sande et al. (2023) viser at tiltak for lesemotivasjon kan styrke både motivasjon og leseforståelse, og at intervensjoner som søker å utløse interesse, hadde særlig positive effekter. Nyere systematiske oversikter peker videre på at interesse og leseferdighet med fordel bør utvikles sammen, og at læreren har en sentral rolle i å skape betingelser som kan utløse, opprettholde og utdype interesse gjennom blant annet meningsfulle tekster, elevmedvirkning, sosial samhandling og faglig støtte (Walgermo et al., 2026a, 2026b). For ungdom synes også autonomi, identitet, sosial tilhørighet og autentiske møter med tekst å være særlig viktige betingelser. Et slikt lærerutdanningstilbud bør derfor gjøre lærere i stand til å arbeide systematisk med utvikling av leseinteresse parallelt med utvikling av leseferdighet – fra å utløse interesse for den enkelte teksten til å støtte mer varig og selvstendig engasjement i lesing. I dagens tekst- og medielandskap trenger vi derfor ikke bare en teori om hvordan elever lærer å lese, men også om hvordan de utvikler interesse for å fortsette å lese.

med vennlig hilsen

Bente Rigmor Walgermo, førsteamanuensis, Nasjonalt lesesenter

Per Henning Uppstad, professor, Nasjonalt lesesenter

Referanser

Mlynski, C., Walgermo, B. R., Job, V., & Uppstad, P. H. (2026). Content-triggered interest promotes reading behavior in times of digital saturation [Manuscript submitted for publication]. Scientific Reports.

van der Sande, L., van Steensel, R., Fikrat-Wevers, S., & Arends, L. (2023). Effectiveness of interventions that foster reading motivation: A meta-analysis.

Educational Psychology Review, 35, Article 21. <https://doi.org/10.1007/s10648-023-09719-3>

Walgermo, B. R., Uppstad, P. H., McTigue, E. M., & Renninger, K. A. (2026). Triggering and developing students' interest in reading: A systematic review of K–5 instructional practices [Manuscript submitted for publication]. Review of Educational Research.

Walgermo, B. R., Uppstad, P. H., McTigue, E. M., & Renninger, K. A. (2026). Promoting adolescents' interest in reading: A systematic review of classroom instructional practices [Manuscript submitted for publication]. Review of Educational Research.